

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.001.07.2021

**Pan
Krzysztof Gumieniak**

Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach
ul. Lubelska 2G
24-100 Puławy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowych z Funduszu Pracy na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, ul. Lubelska 2G, 24-100 Puławy (dalej: PUP lub Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Gumieniak, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach od 1 września 2007 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Jacek Romanowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/32/2021 z 11 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 3-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Powiatowy Urząd Pracy w Puławach dotacji celowej z Funduszu Pracy ² na wypłatę wsparcia z tytułu dofinansowania i pokrycia bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej, o którym mowa w art. 15zzc-15zzda ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ³ .
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– szczegółowej kontroli wybranych wniosków pod względem terminowości i prawidłowości ich rozpatrywania,– analizy prawidłowości i terminowości wypłaty środków wynikających z zawartych umów,– kontroli prawidłowości dokonywania umorzeń i rozliczeń przyznanego wsparcia. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego.</i>

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Urząd w 2020 r. dotacji celowych z FP na wypłatę wsparcia, o którym mowa w art. 15zzc-15zzda ustawy o COVID-19.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem na wypłatę pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców, pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowych i na wypłatę dofinansowania dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniających pracowników. Przyznając wsparcie, PUP

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Dalej FP.

³ Dz. U. poz. 1842, ze zm., dalej: ustawa o COVID-19.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

weryfikował spełnienie przez wnioskodawców warunków do jego przyznania oraz uprawnienia do umorzenia pożyczek i rozliczenia dofinansowania. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieprawidłowym naliczeniu odsetek ustawowych za opóźnienie w spłacie rat trzech pożyczek, udzielonych mikroprzedsiębiorcom na podstawie art. 15zzd ustawy o COVID-19, nie wpłynęła na ocenę ogólną.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystanie dotacji celowych z FP na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej

Opis stanu faktycznego

1. Pożyczka bezzwrotna ze środków FP na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy (art. 15zzd ustawy o COVID-19)

1.1. W 2020 r. PUP otrzymał z FP 21 000 tys. zł na udzielenie pożyczek bezzwrotnych mikroprzedsiębiorcom na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej oraz organizacjom pozarządowym na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej.

Do 31 grudnia 2020 r. do Urzędu wpłynęły 4193 wnioski o udzielenie pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców, w tym 2070 wniosków w formie papierowej i 2123 w elektronicznej. Rozpatrzonych przez PUP zostało 4191 wniosków (2069 papierowych i 2122 elektronicznych), z czego 4093 zaakceptowano, 98 wniosków rozpatrzono negatywnie. Dwa wnioski wpłynęły pod koniec grudnia 2020 r. i zostały rozpatrzone w styczniu 2021 r.

Do końca 2020 r. podpisano z mikroprzedsiębiorcami 4092 umowy⁵ i wypłacono wszystkie pożyczki z tytułu podpisanych umów w kwocie 20 451,3 tys. zł.

Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące rozpatrywania wniosków lub wypłaty pożyczki.

PUP zapewnił możliwość składania wniosków w swojej siedzibie. W ogłoszeniach o naborze wniosków dotyczących pożyczki przyznawanej na podstawie art. 15zzd ustawy o COVID-19, zamieszczonych na stronie pulawy.praca.gov.pl podano, że dla mikroprzedsiębiorców, którzy z różnych powodów nie mają możliwości złożenia wniosku i umowy w wersji elektronicznej (poprzez platformę praca.gov.pl), PUP dopuszcza możliwość złożenia wniosku wraz z załącznikami w wersji papierowej, pobranej z zakładki „Niskoprocentowa pożyczka z FP dla mikroprzedsiębiorców”. Wniosek można było wysłać pocztą na wskazany adres Urzędu lub przekazać pracownikowi w PUP.

Urząd nie posiadał danych o liczbie wniosków złożonych przez mikroprzedsiębiorców, którzy nie zatrudniali pracowników. Kierownik Działu Instrumentów Rynku Pracy wyjaśniła, że przyczyną było usunięcie od 18 kwietnia 2020 r. z treści wniosku o pożyczkę pozycji o stanie zatrudnienia.

(akta kontroli str. 5, 21, 25, 28, 50, 343)

1.2. Zgodnie z art. 15zzd ust. 7 ustawy o COVID-19 oraz § 3 ust. 1 umów zawartych z przedsiębiorcami, pożyczka (wraz z odsetkami) podlegała umorzeniu pod

⁵ W jednym przypadku, po rozpatrzeniu i zaakceptowaniu wniosku papierowego (nr URP/070.43.1.454.2020) przez PUP, przedsiębiorca nie podpisał umowy do końca 2020 r.

warunkiem, że mikroprzedsiębiorca przez okres 3 miesięcy od dnia jej udzielenia prowadził działalność gospodarczą.

Spełnienie przez pożyczkobiorcę ww. warunku PUP sprawdzał po upływie 3 miesięcy od dnia wypłaty pożyczki w Systemie Informatycznym Rynku Pracy i Usług Społecznych Syriusz (dalej: system Syriusz), w module „Współpraca z kontrahentem”, w zakładce „Weryfikacja wniosku pod kątem umorzenia”. Jeżeli w okresie 3 miesięcy od wypłaty pożyczki, w CEIDG lub KRS nie było zawieszenia, zakończenia ani wznowienia działalności, pojawiał się wynik weryfikacji „Do umorzenia”.

(akta kontroli str. 29-41, 51-72)

Do 31 grudnia 2020 r. PUP zweryfikował pod względem spełnienia warunków umorzenia 4044 umowy pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy (w tym 4035, tj. 100% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r.), z czego 4041 pożyczek zostało umorzonych. W przypadku trzech umów warunek będący podstawą umorzenia nie został spełniony.

Do końca 2020 r. z tytułu spłaty pożyczek na rachunek Urzędu wpłacono 0,9 tys. zł. Należności PUP z tytułu pożyczek nieumorzonych do końca 2020 r., dla których nie minął jeszcze wymagany trzymiesięczny okres prowadzenia działalności oraz pożyczek, w przypadku których nie został spełniony warunek umorzenia, na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosły 294,2 tys. zł, w tym zaległości 2,9 tys. zł. Zaległości powstały w związku z niespłaceniem rat pożyczek przez trzech przedsiębiorców. W przypadkach powstania zaległości z tytułu spłaty raty pożyczki, Urząd kontaktował się telefonicznie z przedsiębiorcami, przypominał o obowiązujących terminach spłaty i informował o możliwości wypowiedzenia umowy w przypadku opóźnienia w spłacie co najmniej dwóch rat.

(akta kontroli str. 27, 73, 189, 299, 303-305)

Cztery pożyczki zostały przez pożyczkobiorców zwrócone przed upływem 3 miesięcy od ich udzielenia, z tego trzy zostały nienależnie pobrane, a w jednym przypadku pożyczkobiorca zwrócił pożyczkę po zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej. Urząd nie naliczał odsetek od nienależnie pobranych pożyczek przez przedsiębiorców. Według Dyrektora PUP, wynikało to z niezwłocznego zwrotu pomocy przez przedsiębiorców na rachunek bankowy Urzędu, przed terminem weryfikacji w kierunku ich ewentualnego umorzenia. Przepisy prawa w tym zakresie nie dają podstaw do naliczania takich odsetek, a zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (dalej: MRPiT) dotyczącym tej kwestii, nie należy w takiej sytuacji naliczać odsetek ustawowych za opóźnienie.

(akta kontroli str. 190-278, 327-328, 330)

1.3. Kontrolą objęto:

- 10 wybranych losowo niezaakceptowanych wniosków o pożyczkę bezzwrotną (odmowy przyznania pożyczki),
- 2 wnioski nierozpatrzone do 31 grudnia 2020 r.,
- 40 wybranych losowo wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 200 tys. zł,
- 3 umowy pożyczki, tj. wszystkie zweryfikowane do końca 2020 r., w przypadku których warunek będący podstawą umorzenia nie został spełniony.

Analiza 10 wniosków niezaakceptowanych wykazała, że zostały one rozpatrzone w terminie od 4 do 28 dni od daty wpływu do Urzędu. Przedsiębiorcy niezwłocznie zostali powiadomieni o braku akceptacji wniosku. W dziewięciu przypadkach

powiadomienia wysłano w dniu rozpatrzenia wniosku lub następnego dnia, w jednym po pięciu dniach. Brak akceptacji był uzasadniony i wynikał ze: złożenia wniosku przez spółkę cywilną, a nie wspólnika (jeden wniosek); złożenia wniosku przez przedsiębiorcę będącego w dniu 31 grudnia 2019 r. w złej sytuacji ekonomicznej (jeden wniosek); złożenia wniosków przez przedsiębiorców nieprowadzących działalności przed dniem 1 kwietnia 2020 r. (trzy wnioski); złożenia wniosków przez „małych przedsiębiorców” (pięć wniosków).

(akta kontroli str. 47-49)

Analiza dwóch wniosków nierozpatrzonych do 31 grudnia 2020 r. wykazała, że zostały złożone 21 i 22 grudnia i rozpatrzone odpowiednio po 24 i 28 dniach (14 i 19 stycznia 2021 r.)

(akta kontroli str. 50)

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych do wypłaty (w tym 20 złożonych w postaci papierowej) wykazała, że 39 wniosków rozpatrzono w terminie do 30 dni od wpływu do Urzędu, w tym 33 w terminie do ośmiu dni. Jeden wniosek⁶ został rozpatrzony i zaakceptowany po 34 dniach od wpływu do PUP⁷. Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że wynikało to z przyczyn niezależnych od PUP, ponieważ po niezwłocznym sprawdzeniu wniosku pod względem merytorycznym i kontakcie telefonicznym pracownika PUP z przedstawicielem firmy, okazało się, że wspólnik spółki przebywał poza Puławami i najbliższym możliwym terminem podpisania umowy był koniec lipca.

Urząd weryfikował wnioski pod względem spełnienia warunku prowadzenia przez mikroprzedsiębiorcę działalności przed 1 kwietnia 2020 r. (29 lutego lub 31 marca) i w dniu składania wniosku. Do 3 czerwca 2020 r. weryfikacji dokonywano w CEIDG lub w KRS, a po tym dniu również w systemie Syriusz, w zakładce „Weryfikacja merytoryczna wniosku”.

We wszystkich badanych przypadkach Urząd wypłacił pożyczkę w terminie określonym w § 1 ust. 3 umowy, tj. w ciągu dwóch dni roboczych od zaakceptowania wniosku (podpisania umowy).

W przypadku wniosków złożonych w postaci papierowej, przyjęta forma wynikała z decyzji przedsiębiorcy.

W przypadku 30 umów podpisanych do 30 sierpnia 2020 r., weryfikacji spełnienia przez pożyczkobiorców warunku umorzenia dokonano w terminie od 3 do 22 dni po upływie 3 miesięcy od udzielenia pożyczki (wypłaty) i tego samego dnia poinformowano pożyczkobiorców o umorzeniu pożyczki.

(akta kontroli str. 29-41, 51-72, 298, 303)

W wyniku analizy trzech umów⁸, w przypadku których warunek będący podstawą umorzenia nie został spełniony, stwierdzono, że harmonogramy spłat pożyczek Urząd przesłał pożyczkobiorcom w terminie odpowiednio 20, 19 i 49 dni po stwierdzeniu niespełnienia warunku umorzenia pożyczki. Według Dyrektora Urzędu, harmonogramy zostały wysłane bez zbędnej zwłoki, natychmiast po wyjaśnieniu każdej ze spraw na poszczególnych etapach ich realizacji. Sporządzenie harmonogramu spłaty było nowym zadaniem dla pracowników zajmujących się zadaniami wynikającymi z ustawy o COVID-19. Brak doświadczenia w powyższym zakresie, jak również brak wzorów ze strony MRPIiT spowodowały zwiększenie nakładu czasu pracy, jaki musiał zostać włożony w opracowanie zagadnień związanych ze spłatą pożyczki. Pracownicy nie mieli pewności, w jaki sposób

⁶ Nr URP.070.89.2196.2020.

⁷ Wpływ do Urzędu 19 czerwca 2020 r., rozpatrzono i zaakceptowano 23 lipca 2020 r.

⁸ Nr URP.070.89.1273.2020, IRP.070.43.925.2020, URP.070.89.2230.2020.

naliczyć odsetki wynikające z oprocentowania, o którym mowa w art. 15zzd ust. 4 ustawy o COVID-19. Wyjaśnienia MRPiT w tym zakresie były rozbieżne. Każda sytuacja przedsiębiorcy była indywidualna, wymagała przeanalizowania i nieszablonowego postępowania, co również wymagało zwiększonego nakładu czasu pracy.

Spośród trzech przedsiębiorców zobowiązanych do spłaty pożyczki, jeden dokonał zmian w CEIDG, które ostatecznie były podstawą do umorzenia pożyczki, drugi nie spłacił w 2020 r. trzeciej raty i kolejnych dwóch w 2021 r., a trzeci nie spłacił żadnej raty, w tym trzech w 2020 r. Urząd nie wypowiedział ww. przedsiębiorcom umów pożyczek, pomimo że zgodnie z § 4 ust. 4 umowy pożyczki, opóźnienie w spłacie co najmniej dwóch rat może być podstawą wypowiedzenia umowy. Według wyjaśnienia Dyrektora Urzędu, do końca 2020 r. nie wypowiedziano umów, ponieważ z informacji udzielanych przez przedsiębiorców wynikało, że pożyczki będą spłacane. W 2021 r. rozpoczęto prace merytoryczne związane z przygotowaniem pisma oraz ustaleniem sposobu naliczenia odsetek za opóźnienie, wymagalnych na dzień wypowiedzenia. Z uwagi na nieopracowanie wzorów przez MRPiT, zagadnienie pozostało do samodzielnego opracowania przez PUP. Na początku lutego 2021 r. ustalono wzór pisma wypowiadającego umowę pożyczki, a na kolejnym etapie określono metodologię obliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w sytuacji wypowiedzenia umowy pożyczki. Ponadto zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 4 umowy pożyczki, Urząd może rozwiązać umowę, natomiast nie jest to obligatoryjne, szczególnie w sytuacji otrzymywania kolejnych wytycznych z MRPiT w zakresie elastycznego podejścia wobec pracodawców do wymagań określonych w umowach. Dyrektor podał, że obecnie trwa procedura związana z wypowiedzeniem umów dwóm przedsiębiorcom.

Odsetki ustawowe za opóźnienie w spłacie rat trzech pożyczek Urząd naliczył od łącznych kwot należności pozostałych do spłaty, a nie od wymagalnych rat wynikających z harmonogramu spłat.

(akta kontroli str. 73-103, 298-307, 317-320)

2. Pożyczka bezwrotna ze środków FP na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowych (art. 15zzda ustawy o COVID-19)

2.1. Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 45 wniosków o udzielenie pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowych, w tym 41 wniosków w formie papierowej i 4 w elektronicznej. Rozpatrzone i zaakceptowane zostały 42 wnioski (39 papierowych i 3 elektroniczne). Pozostałe trzy wnioski wymagały uzupełnienia i zostały rozpatrzone w styczniu i lutym 2021 r.

Do końca 2020 r. podpisano z organizacjami pozarządowymi 42 umowy i wypłacono wszystkie pożyczki z tytułu podpisanych umów w kwocie 123,9 tys. zł.

Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące rozpatrywania wniosków lub wypłaty pożyczki. Zapewniono możliwość składania wniosków w siedzibie PUP.

(akta kontroli str. 6-7, 22, 25, 343)

2.2. Spełnienie przez pożyczkobiorcę warunku umorzenia pożyczki, o którym mowa w art. 15zzda ust. 7 ustawy o COVID-19 oraz w § 3 umowy zawartej z organizacją pozarządową, PUP sprawdzał po upływie 3 miesięcy od dnia wypłaty pożyczki w CEIDG, KRS, Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich oraz w Starostwie Powiatowym w Puławach.

Do 31 grudnia 2020 r. Urząd zweryfikował pod względem umorzenia 21 umów, w tym 13, tj. 100% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r. Wszystkie umowy spełniały warunki umorzenia.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. należności PUP z tytułu pożyczek udzielonych na podstawie art. 15zzda ustawy o COVID-19 wyniosły 123,9 tys. zł. Zaległości nie wystąpiły.

(akta kontroli str. 27, 116-118, 189)

2.3. Kontrolą objęto:

- 3 wnioski organizacji pozarządowych nierozpatrzone do 31 grudnia 2020 r.
- 40 wybranych losowo wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 118,3 tys. zł,

Nie było wniosków niezaakceptowanych na dzień 31 grudnia 2020 r.

Analiza trzech wniosków nierozpatrzonych do 31 grudnia 2020 r. wykazała, że zostały one złożone 18, 29 i 30 grudnia i rozpatrzone odpowiednio po 54, 29 i 20 dniach (10 lutego 2021 r. oraz 27 i 19 stycznia 2021 r.). Wnioski pozostawały bez rozpatrzenia z powodu konieczności ich uzupełnienia. Nierozpatrzenie pierwszego wniosku przez ponad 50 dni spowodowane było przebywaniem wnioskodawcy na kwarantannie.

(akta kontroli str. 104-115)

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych wykazała, że jeden został rozpatrzony w dniu złożenia, 23 w okresie od 1 do 5 dni, a 16 w terminie od 6 do 16 dni od złożenia.

Urząd weryfikował wnioski pod względem ich kompletności oraz spełnienia kryterium przez wnioskodawcę. Weryfikację prowadzono na podstawie KRS, CEIDG, Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, statutów organizacji i ewidencji prowadzonych przez Starostę Puławskiego.

W przypadku dwóch parafii nie zweryfikowano, czy postanowienia statutu (lub innego aktu wewnętrznego) obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego. Wnioski zaakceptowano na podstawie oświadczeń proboszczów. Zgodnie z art. 15zzda ustawy o COVID-19, w związku z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹, parafia może otrzymać pomoc w postaci bezzwrotnej pożyczki, pod warunkiem, że jej cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego. Dyrektor PUP wyjaśnił, że w przypadku parafii Urząd weryfikował prowadzoną działalność pożytku publicznego, zarówno w oparciu o akt wewnętrzny, jakim jest dekret biskupa powołującego parafię, jak i dla dodatkowego uwiarygodnienia na podstawie oświadczenia podmiotu w zakresie prowadzenia takiej działalności. Parafie z reguły nie posiadają specjalnych statutów, na podstawie których można prowadzić ww. weryfikację. Biorąc pod uwagę dbałość o wydatkowanie środków publicznych oraz brak określonych procedur w tym zakresie, PUP wprowadził zasadę dodatkowej weryfikacji poprzez żądanie oświadczenia. Z wyjaśnień Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: MRPiPS) wynika, że w praktyce właściwie każda parafia, zgodnie ze swoim aktem wewnętrznym, może prowadzić działalność pożytku publicznego. Biorąc pod uwagę fakt, że parafie nie posiadają statutów, a prowadzą działalność pożytku publicznego, to aktem wewnętrznym jest dekret powołujący parafię i jej oświadczenie, że prowadzi działalność pożytku publicznego.

⁹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.

We wszystkich badanych przypadkach wypłaty pożyczek dokonano w terminie jednego dnia roboczego od zaakceptowania wniosku (podpisania umowy). Złożenie wniosków w postaci papierowej wynikało z decyzji wnioskodawców.

Analiza 31 umów podpisanych do 31 października 2020 r. wykazała, że weryfikacji spełnienia przez pożyczkobiorców warunku umorzenia dokonano w terminie od 2 do 14 dni po upływie 3 miesięcy od udzielenia pożyczki (wypłaty). Wszyscy pożyczkobiorcy spełnili warunki i pożyczki zostały umorzone.

(akta kontroli str. 116-152, 298-299, 301-305, 308-316)

3. Dofinansowanie z FP dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników (art. 15zcc ustawy o COVID-19)

3.1. Na wypłatę dofinansowania z FP dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniających pracowników w 2020 r. PUP otrzymał 500 tys. zł.

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 59 wniosków o dofinansowanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, w tym 24 wnioski w formie papierowej i 35 w postaci elektronicznej. Rozpatrzone i zaakceptowane zostały 54 wnioski (24 papierowe i 30 elektronicznych). Pięć wniosków wymagało uzupełnienia lub poprawienia i zostało rozpatrzone w 2021 r.

Do końca 2020 r. podpisano z przedsiębiorcami 54 umowy i wypłacono wsparcie z tytułu podpisanych umów w kwocie 257,4 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. zobowiązania z tytułu transz przypadających do wypłaty w 2021 r. wyniosły 34,4 tys. zł. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące rozpatrywania wniosków lub wypłaty dofinansowania kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

(akta kontroli str. 23, 26, 343)

3.2. W wyniku przeprowadzonej przez PUP weryfikacji w CEIDG, wymogu wynikającego z § 2 ust. 2 umowy o wypłatę dofinansowania dotyczącego prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej przez okres, na który otrzymał dofinansowanie, nie stwierdzono okoliczności zobowiązujących przedsiębiorcę do zwrotu środków.

Urząd nie weryfikował, czy przedsiębiorca, który otrzymał dofinansowanie na podstawie art. 15zcc ustawy o COVID-19, nie przeznaczał tego dofinansowania na koszty prowadzenia działalności gospodarczej, które podlegały sfinansowaniu z innych środków publicznych. Według Dyrektora Urzędu, ustawa o COVID-19, jak również zasady udzielania wsparcia oraz umowa o wypłatę dofinansowania nie dają urzędowi pracy uprawnień kontrolnych, a tym samym możliwości wglądu w dokumenty finansowe wnioskodawcy. Zbadanie tego zagadnienia nie zostało również uwzględnione przez MRPiPS w udostępnionych urzędowi pracy mechanizmach weryfikacyjnych w systemie Syriusz. Zgodnie z wytycznymi MRPiPS i MRPiT, PUP opierał się wyłącznie na oświadczeniach przedsiębiorcy zawartych we wniosku o dofinansowanie oraz zobowiązaniu zawartym w § 2 ust. 3 umowy o wypłatę ww. dofinansowania.

W jednym przypadku przedsiębiorca zwrócił nienależnie pobrane dofinansowanie. Podczas wprowadzania sprawozdania z udzielonej pomocy na podstawie art. 15zcc ustawy o COVID-19, PUP stwierdził, że przedsiębiorca otrzymał wcześniej dofinansowanie na podstawie art. 15zcb ww. ustawy. Zgodnie z wyjaśnieniami MRPiPS, dofinansowanie na podstawie art. 15zcc w takiej sytuacji nie przysługiwało.

(akta kontroli str. 156-159, 190, 279-297, 299, 305)

3.3. Kontrolą objęto:

- 5 wniosków o dofinansowanie nierozpatrzonych do 31 grudnia 2020 r.,
- 40 wybranych losowo wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 215,3 tys. zł,

Nie było wniosków niezaakceptowanych na dzień 31 grudnia 2020 r.

Analiza pięciu wniosków nierozpatrzonych do 31 grudnia 2020 r. wykazała, że zostały one złożone w okresie od 16 do 31 grudnia i rozpatrzone od 37 do 62 dni po dacie wpływu do Urzędu. Wnioski pozostawały bez rozpatrzenia z powodu konieczności ich uzupełnienia lub poprawienia.

(akta kontroli str. 153-155)

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych wykazała, że jeden został rozpatrzony w dniu złożenia, 28 w terminie od 1 do 5 dni, dziewięć od 6 do 28 dni, a dwa odpowiednio po 31 i 43 dniach od złożenia. Przyczyną rozpatrzenia dwóch wniosków po 30 dniach od wpływu do Urzędu było stwierdzenie w trakcie weryfikacji zaległości w opłaceniu składek w ZUS. Po otrzymaniu informacji o uregulowaniu przez przedsiębiorców zaległości, PUP w ciągu jednego dnia rozpatrzył i zaakceptował wnioski.

Weryfikacja wniosków pod względem spełniania kryterium przyznania wsparcia przez wnioskodawcę następowała przy pomocy systemu Syriusz (raport ZUS w zakresie niezalegania ze składkami), CEIDG – w zakresie prowadzenia działalności w momencie składania wniosku oraz w miesiącach, w których został wskazany spadek obrotów w 2019 r. i 2020 r.

Wypłaty środków pierwszej transzy dokonano w 39 przypadkach w terminie do jednego, w jednym – do dwóch dni roboczych od zaakceptowania wniosku. Wszystkie kolejne raty wypłacano w okresach miesięcznych, zgodnie z art. 15zcc ust. 5 ustawy o COVID-19. Złożenie wniosków w postaci papierowej wynikało z decyzji wnioskodawców.

(akta kontroli str. 156-181, 299, 305)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Odsetki ustawowe za opóźnienie w spłacie rat trzech pożyczek (udzielonych na podstawie art. 15zdd ustawy o COVID-19) Urząd naliczył od kwot należności pozostałych do spłaty, co było niezgodne z § 4 ust. 3 umowy pożyczki, stanowiącym, że w przypadku niespłacania raty zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczki, nalicza się odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia wymagalności raty do dnia faktycznej jej zapłaty.

Naliczone w ten sposób odsetki na dzień 31 grudnia 2020 r. (157,83 zł) zawyżono o 141,15 zł. Po ponownym naliczeniu odsetek w trakcie niniejszej kontroli – od kwot wymagalnych rat wynikających z harmonogramu spłat pożyczek – PUP w dniu 9 marca 2021 r. dokonał odpowiedniej korekty w księgach rachunkowych.

W wyjaśnieniach Główny Księgowy PUP podała, że umowa pożyczki nie precyzuje kwestii dotyczących sposobu naliczania odsetek oraz brak jest stosownych wyjaśnień w tym zakresie. Za podstawę naliczania odsetek Urząd przyjął zasadę stosowaną przy innych instrumentach rynku pracy, w szczególności przy dotacjach na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W wyniku ponownej analizy przepisów prawa, PUP zmienił sposób naliczania odsetek od pożyczek na pokrycie bieżących kosztów działalności gospodarczej i za jej podstawę przyjął kwoty wymagalnych rat wynikających z harmonogramu spłat. Ponadto wskazała, że rozliczanie należności z tytułu niespłaconych pożyczek było nowym i dodatkowym zadaniem, co wymagało

zwiększonego nakładu pracy. Dodatkowym utrudnieniem była absencja pracowników spowodowana COVID-19, a priorytetem była szybka i zgodna z przepisami pomoc przedsiębiorcom.

(akta kontroli str. 73-103, 321-326)

V. Uwagi i wnioski

W związku z usunięciem nieprawidłowości w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin, dnia 19 marca 2021 r.

Kontroler

Jacek Romanowski
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

¹⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.